

Datum
2025-06-04

Vår referens
FSD

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till
fi.ofa.dof.remisser@regeringskansliet.se

Remissvar avseende betänkandet Färdplan för Sverige (SOU 2025:12)

TechSverige har givits möjlighet att avge remissvar avseende betänkandet Färdplan för Sverige (SOU 2025:12), dnr Fi2025/00457.

TechSverige är en bransch- och arbetsgivarorganisation för alla företag inom tech-sektorn. TechSveriges uppdrag är att tillsammans med medlemmarna skapa bästa möjliga förutsättningar för en konkurrenskraftig svensk techbransch som driver innovation och utveckling i hela samhället. TechSverige samlar cirka 1 400 företag – som sammanlagt har närmare 100 000 medarbetare i Sverige. Bland dessa finns allt från startupföretag till multinationella bolag.

Övergripande

TechSverige välkomnar regeringens engagemang i frågorna om AI i Sverige och AI-kommissionens Färdplan för Sverige tar upp många av de centrala frågorna som rör utvecklingen och användningen av AI i Sverige. Regeringen har vidtagit några åtgärder inom området men TechSverige anser att det är väldigt viktigt att flera av förslagen nu skyndsamt bereds vidare och genomförs.

TechSverige föreslog att regeringen skulle be kommissionen om att fortsätta sitt arbete efter betänkandet för att komma vidare snabbare med några av de prioriterade förslagen, men tyvärr blev så inte fallet. Remissen av förslagen i det här skedet har i de flesta fall snarare lett till att arbetet har försenats.

TechSverige tillstyrker många av förslagen och lämnar också några förslag till prioriteringar i genomgången nedan. Det är nu av största vikt att regeringen snabbt vidtar åtgärder som för arbetet framåt.

En strategi för AI föreslås i betänkandet och i Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030 aviserar regeringen en AI-strategi. Den ska presenteras i början av år 2026, dvs. över ett år efter att AI-kommissionen redovisade sitt arbete. Under alla omständigheter måste regeringen arbeta med genomförande av vissa AI-förslag parallellt med att ytterligare en strategi tas fram. Att fortsätta fördröja arbetet på regeringsnivå är inte önskvärt.

Förslagen i betänkandet

Nedan lämnar TechSverige synpunkter på de 75 förslagen i betänkandet och presenterar några kompletterande förslag. Förslagen betecknas med nummer som finns i bilagan med en förteckning över förslagen i betänkandet.

Energi

TechSverige motsätter sig inte förslaget om dialog vid datacenteretableringar (förslag 1).

Det behövs en omstart vad gäller politiken för datacenter i Sverige. Ökad efterfrågan på digitalisering och AI-tjänster kräver ny satsning på datacenter. Den politiska inkonsekvensen måste få ett slut och satsningar på el, säkerhet, mark för utbyggnad, kompetensförsörjning och säkerhet göras. Det understryks både av utvecklingen inom AI och totalförsvarsfrågorna. Detta inbegriper effektivare miljötillståndprocesser i likhet med Miljötillståndsutredningens betänkande (SOU 2024:98). AI-kommissions ursprungliga motiv för dialogen torde även tillgodoses av annan lagstiftning som rör utländska direktinvesteringar och olika slags tillstånd.

TechSverige motsätter sig inte förslaget om att planera för fördubblat elbehov år 2045 (2) och förslag om att bevaka elkonsumtionen (3).

Det behövs en omstart för politiken för datacenter, där datacenter måste ses som en del av Sveriges infrastruktur för ett hållbart och konkurrenskraftigt Sverige. Det krävs fortsatt arbete för att bedöma den närmare utvecklingen av t.ex. datacenter i Sverige och vad det verkliga behovet av elkraft blir. Datacenter och AI lämnar också viktiga bidrag till att effektivisera och optimera både energiproduktion och energianvändning för många olika sektorer. TechSverige vill dock poängtera att det pågår innovativ utveckling av hur digitaliseringen kan stödja det traditionella elnätet med potentialen att kunna frigöra stora mängder energi genom nyttjande och delning av energi från fossilfria energislags. Detta är viktigt att följa då det kan påverka hur stora budgetära investeringar Sverige behöver göra i det traditionella elnätet.

TechSverige avstyrker förslaget om bättre statistik om datacentren (4).

Det finns redan ett regelverk för detta som snart är infört i Sverige, vilket för närvarande borde vara tillfredsställande. Fokus bör i stället läggas på övriga åtgärder.

Telekom

TechSverige tillstyrker förslaget (5) att generellt analysera förslagen i Draghi-rapporten men anser att flera andra minst lika viktiga åtgärder krävs för att förbättra investeringsklimatet i digital nätinфраstruktur i Sverige.

TechSverige delar rapportens slutsats att en stark digital nätinфраstruktur med säkra, moderna och väl utbyggda fiber och mobilnät är en avgörande förutsättning för att hela samhället ska kunna dra full nytta av möjligheterna med digitalisering och AI. TechSveriges rapport Miljarder skäl för 5G visar att den digitala omställningen som möjliggörs med nya 5G-nät med till exempel automatiserade fabriker och smart infrastruktur har potential att bidra till en årlig BNP-ökning på 126 miljarder, motsvarande 2 procent av BNP.

Den nulägesbeskrivning av näten som görs i färdplanen är dock inte helt korrekt eller aktuell. I rapporten skrivs att "Exakt vad som förklarar Sveriges låga investeringar i mobilnäten är inte lätt att fastställa". Detta ger enligt TechSverige en felaktig bild av nuläget. Sverige har, trots en utmanade geografi, starka fiber- och mobilnät vilket visats i många mätningar och studier genom åren. Att Sverige hamnade efter i den initiala uppgrade-

ringen av mobilnäten till 5G berodde huvudsakligen på en försenad tilldelning av viktiga frekvensband utifrån säkerhetsmässiga överväganden från ansvariga myndigheter. Denna försening har efter omfattande investeringar från operatörer till stor del tagits i kapp vilket också visar sig alltmer i statistiken (som ofta har en betydande eftersläpning). Nyligen visade en mätning att Stockholm tillsammans med Porto i Portugal har den bästa 5G-upplevelsen bland undersökta europeiska storstäder. Statistik visar också att användare i Sverige och övriga nordiska länder är minst beroende av de gamla 2G- och 3G-näten tack vare väl utbyggda 4G- och 5G-nät.

Den globala konkurrensen blir dock allt tuffare och kraven på näten ökar. Ett bättre investeringsklimat är nödvändigt för att Sverige långsiktigt ska vara en globalt ledande nation. Behovet av en mer investeringsfrämjande agenda beskrivs tydligt i Draghi-rapporten och TechSverige delar förslaget i färdplanen att analysera dessa förslag. Mer åtgärder krävs dock för att underlätta utbyggnad och utveckling av näten men framför allt för att stimulera användningen av de publika näten vilket är grunden för en effektiv marknadsdriven utveckling.

I tillägg till förslagen i färdplanen förslår TechSverige följande:

- Positionera Sverige som en ledande 5G- och 6G-nation genom att stärka svensk forskning och innovation och ta en ledande roll i internationella sammanhang.
- Främja offentligt-privat samarbete för samhällsnyttiga 5G-lösningar för exempelvis vård, räddningstjänst, försvaret och transport- och energisektorn.
- Öka användningen av den publika nätinfrastrukturen genom att det offentliga som förstahandsalternativ alltid samverkar med marknaden och använder befintlig kommersiell digital infrastruktur och tjänster när det är möjligt. När det offentliga bygger egna lösningar skapas en mer fragmenterad marknad med lägre användning av de kommersiella näten och en snedvridning av konkurrensen.
- Säkerställ förutsättningar för marknaden att utvecklas strukturellt för att möjliggöra en marknadsstruktur som kan driva innovation och investera i modern och robust infrastruktur i hela Sverige.
- Dagens regelverk för telekom har till stor utsträckning sin grund i en tid med kopparmonopol och har därefter byggts på och blivit allt mer komplext. Nu genomförs en översyn av regelverket på EU-nivå (Digital Networks Act). Sverige bör ta taten för en kraftfull förenkling av regelverket utan överlapp, detaljstyrning och krav som hämmar investeringar. Utvärdera hur nätneutralitetsprincipen och tolkningar av den påverkar möjligheterna för samhället att dra nytta av möjligheterna med 5G SA (stand alone) och funktioner som exempelvis prioritering. Nuvarande osäkerhet riskerar att hämma innovation och utveckling.
- Underlätta tillståndsprocesser för investeringar i fiber- och mobilnät och inför teknikneutrala stöd för utbyggnad av nät i områden där förutsättningar för en marknadsdriven utbyggnad saknas.

Beräkningskraft

TechSverige tillstyrker alla förslag (6–9) inom området beräkningskraft då ökad och främjad tillgång till beräkningskraft är prioriterat.

Beräkningskraft är avgörande för AI inom näringslivet eftersom den möjliggör träning av avancerade modeller, vilket kräver stor datorkapacitet för att bli effektiva och korrekta. Den bidrar också till snabbare beslutsfattande genom att möjliggöra analyser i realtid,

något som är kritiskt i exempelvis finans, logistik och industri. Dessutom skapar tillgång till kraftfull AI-infrastruktur, förutsättningar för innovation och ökad konkurrenskraft genom att förstärka forskning och utveckling inom många sektorer bland annat läkemedelsutveckling. Beräkningskraft gör det även möjligt att skala upp AI-lösningar till stora datamängder och många användare, vilket är centralt för att omvandla AI från idé till affärsnytta. Beräkningskraft krävs för både träning och användning och det är centralt att satsningar som görs kan stödja näringslivet (förslag 6 och 7).

Då detta remissvar lämnas in har Sverige glädjande fått tilldelning av EU-medel för en AI Factory. Med det sagt är det viktigt att Sverige håller sig i framkant inom EU för framtida satsningar inom AI-området för att ytterligare attrahera etableringar och kompetens.

TechSverige tillstyrker förslaget om beräkningsinfrastruktur som samhällskritisk infrastruktur (10).

Beräkningskraft är en viktig resurs för hela samhället. Det framgår dock inte tydligt vad förslaget skulle innebära i praktiken och kopplingar till annan lagstiftning.

TechSverige föreslår att främja innovativa små och medelstora företag genom skattelättnader för användning av AI.

Precis som vikten av att minska kostnaden för regelefterlevnad bör trösklarna sänkas för att använda AI som till exempel att tillgängliggöra beräkningskraft. Ett skatteavdrag om 50 procent (med tak) genom ett så kallat GPU-avdrag för användning av AI. Det kommer gynna små och medelstora företag genom att sänka trösklarna att börja använda AI och stärka sin innovationskraft med hjälp av AI. En modell att ta inspiration ifrån kan vara skattereduktionen för installation av grön teknik som har främjat omställning till klimatsmarta lösningar.

Data

TechSverige tillstyrker alla förslag om data (11–22), inklusive förslaget om kravet på datakonsekvensutredning som inte är upptaget i listan över förslag (jfr s. 43).

TechSverige föreslår att förslaget om att modernisera befintliga registerförfattningar (13) prioriteras.

Förslag (14) om att genomföra en översyn av genomförandet och tillämpningen av GDPR är viktig då det fortfarande råder en relativt stor osäkerhet hur lagstiftningen ska tillämpas, trots att förordningen trädde i kraft redan 2018. Harmonisering av GDPR inom EU är viktigt för att möjliggöra Sveriges innovationskraft inom AI. Det är exempelvis önskvärt att även Sverige kan göra vissa undantag från GDPR i samband med forskning och utveckling, vilket möjliggörs i del andra EU-medlemsstater.

GDPR gäller som huvudregel även när AI-modeller utvecklas, tränas och testas på personuppgifter medan flertal delar i den nya AI-förordningen inte är tillämpliga under samma fas. Det är givetvis fortsatt viktigt att GDPR fortsatt ger starkt skydd och kontroll över personuppgifter. Som konstateras i betänkandet leder även osäkerheten kring regelverk för AI och GDPR att AI-modeller släpps senare än i andra delar av världen alternativt inte lanseras alls på unionsmarknaden.

Vad gäller förslaget om PET-tekniker (15) bör prioritet ges till att underlätta användningen till tekniker som redan i dag finns tillgänglig för både privat och offentlig sektor, snarare än forskning.

TechSverige har tidigare presenterat förslag om en mekanism för att löpande utvärdera gällande regler och lämna förslag som främjar digitalisering och river hinder – en digitali-

seringsberedning. Skulle det kombineras med förslaget om digitaliseringsvänlighet och datakonsekvenser (16) skulle förhållandevis snabb och enkla vinster uppnås.

Stöd utvecklingen av internationella tekniska standarder (18) – regeringen bör fortsätta att prioritera samarbete kring antagandet av internationella standarder och även överväga de som positivt kan främja AI användning, såsom data.

Förslaget om avgiftsmodeller (21) behöver kompletteras med åtgärder som avgiftsbefriar fler datamängder i fler myndigheter. Dra lärdomar av t.ex. Storbritannien och Finland och inför en Cloud First-strategi som tydligt redogör för positiva resultat som effektivitetsförbättringar, ett bättre utbud av offentliga tjänster och ökad cybersäkerhet (22).

Säkerhet

TechSverige avstyrker förslaget (23) om att ta hänsyn till digital suveränitet vid AI i samhällsviktiga verksamheter. Frågan är mer komplex än vad betänkandet ger sken av och täcks av annan lagstiftning.

Avstyrkande är av mer principiell karaktär. Förslaget (23) är mer av ett uttalande från AI-kommissionen i allmänhet. Säkerhetsfrågor är naturligtvis av största vikt, men gällande lagstiftning ställs redan i dag stora krav på aktörer som har verksamhet som kan vara av betydelse för Sveriges säkerhet. Rimligen bör riskerna förknippade med AI integreras i det befintliga säkerhetsarbetet, eftersom AI är ett digitalt verktyg bland många. Vidare är formuleringen "när beslut fattas om AI-användningen" mycket långtgående och förmodligen ett oproportionerligt krav. Inom området behövs en tydligare definition av vad som avses med samhällsviktig verksamhet.

TechSverige motsätter sig inte förslaget om forskning kring AI och cybersäkerhet vid Cybercampus Sverige (24).

TechSverige välkomnar forskning om AI och informations- och cybersäkerhet, liksom att ytterligare resurser tillförs. Större möjligheter för privata aktörer att delta är också önskvärt.

TechSverige välkomnar resonemangen kring beredskap inom samhällsviktiga funktioner (25), men noterar att det kan vara svårt att använda i den fortsatta beredningen.

TechSverige delar bedömningen att systemen måste vara dels robusta, det vill säga tåla en hög grad av påfrestningar utan att funktionen påverkas, dels resilienta, alltså kunna anpassa sig vid och återhämta sig från störningar. Det behövs också ett mått av redundans, eller reservlösningar som kan ta över när de ordinarie systemen fallerar. AI-kommissionen lyfter förtjänstfullt fram att detta inte bara behövs mot antagonistiska hot. Som kommissionen själv noterar är inget av detta nytt eller kopplat specifikt till AI-utvecklingen.

Den svenska cybersäkerhetsmarknaden är värd ca 15 mdkr och säkerhetsarbetet behöver vara marknadslett. Regeringen bör därför återkomma med fler åtgärder som stärker möjligheterna för fler att ta del av säkerhetsarbetet, t.ex. vad gäller kompetensförsörjning och informationsutbyte mellan privat och offentlig sektor.

TechSverige motsätter sig inte förslaget om ett svenskt institut för AI-säkerhet (26).

AI-kommissionen ger inte särskilt starkt skäl varför just ett institut behövs, eller vad det skulle tillföra som inte kan komma fram ur annan forskning. Beskrivningen av institutets uppdrag framstår som outvecklat, även om TechSverige välkomnar att de internationella aspekterna lyfts fram. Ska ett institut inrättas bör det var öppet för medverkan från

näringslivet. De myndigheter som räknas upp i förslaget är huvudsakligen inom säkerhetsområdet. Ett institut bör rimligen ha en bredare ansats än vad gäller risker i samhället.

Spetsforskning

TechSverige tillstyrker allmänt förslag om ökade insatser för spetsforskning (27–31).

TechSverige understryker emellertid vikten av långsiktiga investeringar och förutsättningar för kommersialisering, liksom ökade möjligheter för företag att finansiera och bedriva forskning och utveckling.

Internationella resurser

TechSverige tillstyrker förslaget om att utländska AI-plattformar och AI-verktyg tillgängliggörs i Sverige (32).

TechSverige delar AI-kommissionens bedömning om hur avgörande det är att AI-plattformarna och verktygen tillgängliggörs samtidigt i Sverige och EU som i resten av världen. TechSverige stödjer också det som föreslås i kapitlet Internationella positioner om att det därmed är av stor vikt att svenska företrädare verkar för att den AI-relaterade EU-regleringen inte bidrar till försämrade tillgänglighet för dessa verktyg.

Kompetens

TechSverige föreslår att AI-kommissionens förslag om ett läraryft för AI i högre utbildning utökas till att omfatta även lärarutbildningen och kontinuerlig fortbildning (37). TechSverige förutsätter att den aviserade AI-strategin kommer att inkludera digitalisering och AI i skolan. Frågan om AI för och i skolan är prioriterad.

I betänkandet föreslås en rad åtgärder för att höja AI-kompetensen i Sverige. TechSverige instämmer i AI-kommissionens bedömning att AI kommer att påverka hela samhället, och för att Sverige ska kunna dra maximal nytta av denna utveckling krävs ett omfattande kompetenslyft. I takt med att AI-teknik blir alltmer integrerad i vår vardag, från arbetsplatser till skolor och hem, måste vi säkerställa att alla har möjlighet att förstå och använda dessa verktyg. Alla behöver en grundläggande digital kompetens som omfattar AI för att vara en del av ett demokratiskt samhälle och Sverige behöver bygga den spetskompetens som arbetsmarknaden behöver, för att säkerställa konkurrenskraft och tillväxt framåt.

AI-kommissionens uppdrag innefattade inte att lämna förslag gällande skolväsendet. Samtidigt pågår det en översyn av styrdokument för skolan genom t.ex. STEM-strategin¹ och Läroplansutredningens betänkande.² STEM-strategin lyfter vikten av god tillgång till arbetskraft med rätt kompetens som en förutsättning för att svensk industri ska fortsätta att expandera och leda den globala omställningen. För att stärka Sveriges internationella konkurrenskraft samt för att attrahera utländska investeringar behövs fler personer med kunskaper inom naturvetenskap, teknologi, ingenjörsvetenskap och matematik. TechSveriges bedömning är att detta inte kan uppnås om Sverige som land samtidigt begränsar tillgången till digitala verktyg i grundskolan och digital kompetens som en tvärgående förmåga, vilket riskerar bli konsekvenserna om regeringen väljer att gå vidare med Läroplansutredningens förslag. AI-kompetens krävs för att förstå AI och fatta beslut om dess användning på meningsfulla och etiska sätt. När AI integreras genomtänkt i skolan ger AI nya möjligheter att utöva kritiskt tänkande och kreativt uttryck. Andra länder

¹ En STEM-strategi för Sverige,

<<https://www.regeringen.se/contentassets/074ae44c1f0846ceb845c9aa62848114/en-stem-strategi-for-sverige.pdf>>.

² Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19).

agerar och Sverige riskerar att halka efter.³ Noterbart är att AI-förmåga även kommer att vara föremål för Pisa 2029.⁴

TechSverige tillstyrker och bedömer förslagen som syftar till en bred satsning för ett kompetenslyft för alla, med fokus på folkbildning och vidareutbildning av lärare samt kompetensutveckling som prioriterade (33, 34 och 37).

Nya folkbildningsinsatser för ett svenskt AI-kompetenslyft bör samordnas av Digg och PTS (eller genom den aviserade nya digitaliseringsmyndigheten).

TechSverige instämmer i vikten av att öka förutsättningarna för alla att tillgodogöra sig möjligheterna och lära sig om riskerna med AI-verktyg (35 och 36).

Att öka människors AI-kunskap och skapa en informerad AI-kultur i Sverige kommer stimulera innovation och tillväxt i Sverige. Avgiftsfri tillgång till vissa AI-tjänster kräver emellertid noggranna överväganden så att det inte påverkar innovation och konkurrensen negativt. Förslaget om statligt kvalitetsgranskade AI-tjänster framstår som något udda och frågan är om det är en uppgift inom det statliga ansvaret. Tillgång till AI-tjänster kan dock vara något som ingår naturligt i andra verksamheter som t.ex. i skolväsendet.

TechSverige tillstyrker förslaget om trepartssamtal på arbetsmarknaden (38).

TechSverige tillstyrker förslaget om att regeringen bjuder in arbetsmarknadens parter, både från privat och offentlig sektor, till gemensamma diskussioner angående kompetensutveckling för anställda och omställningsstöd för arbetssökande med anledning av det teknikskifte som AI kommer innebära. Inom ramen för den svenska modellen är arbetsmarknadens parter vana vid att samverka och ta gemensamt ansvar för villkor och utmaningar med ett resultat som stärker såväl företagets konkurrenskraft som trygghet för arbetstagare.

TechSverige tillstyrker förslaget att inrätta en AI-hubb som kan samla analyser och underlag för att säkra en arbetsmarknads- och utbildningspolitik som bättre matchar arbetsmarknadens behov (39, 40, 43 och 44).

Det exakta uppdraget och formerna för en AI-hubb behöver emellertid analyseras vidare.

TechSverige tillstyrker förslaget om särskilda medel för att integrera AI i befintliga och nya utbildningar inom högre utbildning (41) liksom förslaget om livslångt lärande (42).

För att påskynda arbetet är det angeläget att prioritera en särskild satsning för ändamålet. Samtidigt är det viktigt att säkerställa kontinuerlig anpassning av utbildningar till arbetsmarknadens behov, inte bara enskilda satsningar. För detta krävs långsiktiga incitament och former för närmare dialog mellan akademi och näringsliv (42).

TechSverige föreslår att AI-kommissionens förslag kompletteras med ett riktat skatteavdrag för företags kompetenshöjande insatser inom AI.

I en värld där digitala förändringar sker i snabb takt, är organisationers förmåga att anpassa sig och utveckla sin verksamhet direkt kopplad till tillgången på rätt kompetens. En stor utmaning för organisationer i dag är att effektivt kunna integrera och dra nytta av nya tekniska framsteg. Detta kräver inte bara teknisk kunskap, utan också en förmåga att kontinuerligt lära sig och anpassa sig till nya digitala trender och innovationer. För att möta dessa utmaningar, krävs det bättre möjligheter för organisationer att investera i sina anställdas kompetens. Sådana investeringar kan direkt påverka företagets produk-

³ Lagstiftning och rekommendationer för artificiell intelligens inom småbarnspedagogik och utbildning, <<https://www.oph.fi/sv/ai-rekommendationerna>>.

⁴ PISA 2029 Domän om Media & Artificiell Intelligens Litteracitet (MAIL).

tivitet och effektivitet. Det gäller inte minst små och medelstora företag som ofta saknar förutsättningar att avsätta resurser och tid för strategiskt arbete med kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

Ett riktat skatteavdrag för kompetenshöjande aktiviteter inom digitalisering, AI, och informations- och cybersäkerhet, kan underlätta och stimulera investeringar i personals digitala kompetens. För att testa och utvärdera effektiviteten av ett sådant avdrag föreslår TechSverige att en pilotstudie genomförs i samarbete med Skatteverket.

TechSverige tar inte ställning till förslaget om AI-kurser för alla arbetslösa (45).

Innovation

TechSverige bedömer att svensk innovationskraft är god, men AI-frågorna kräver särskild uppmärksamhet.

Svensk innovationskraft inom näringslivet ligger i toppskiktet inom EU. Dock ser vi att Sverige som kunskapsnation behöver ytterligare förstärka sin förmåga, speciellt inom AI-området där vi ser att Sverige halkar efter. Ett gynnsamt innovationsklimat och ett ekosystem kring AI är viktiga parametrar för att ta hävstång på AI:s förmåga och i slutändan stärka svensk konkurrenskraft.

TechSverige tillstyrker förslaget om satsningar på sektorsöverskridande projekt inom AI (46).

När olika sektorer lär av varandra, exempelvis tech och life science, skapas ofta nya och banbrytande insikter som leder till starka innovationsmiljöer. Detta är särskilt tydligt inom AI. Omfattande satsningar har gjorts av företag som t.ex. Microsoft för att stimulera AI-utvecklingen i Sverige. Nyligen gick några av Sveriges främsta näringslivsföreträdare (Ericsson, AstraZeneca, Saab, SEB, Wallenberg Investments) ihop i ett konsortium för att förstärka sin innovationsförmåga med hjälp av AI. Detta är ett ypperligt exempel och här bör Vinnova skyndsamt stärka förutsättningar för liknande initiativ.

TechSverige tillstyrker förslaget om datadelning för att främja innovation (47).

Tillgång till data är centralt för AI utveckling. Därför är detta ett prioriterat område och en möjlig svensk konkurrensfördel.

TechSverige tillstyrker förslaget om regulatorisk sandlåda för företag och om rådgivning och regulatorisk sandlåda enligt AI-förordningens krav (48 och 49).

Regulatorisk otydlighet skapar stora regelefterlevnadskostnader och osäkerhet i tolkningar. Därför är en regulatorisk sandlåda för näringslivet prioriterat, speciellt när en nya EU-regler, som AI-förordningen, aktualiseras. Här har finns goda möjligheter att skapa en välavvägd och konstruktiv hållning vad gäller rådgivning, tolkning och tillämpning kring regelverken som berör AI som bör främja och inte hindra innovation. Att en tydlig tidsram finns i förslaget är positivt men ställer också krav på en ändamålsenlig resurssättning hos ansvariga myndigheter.

Det övergripande ansvaret bör ligga på den nya digitaliseringsmyndigheten (sammanläggningen av Digg och PTS) för rådgivning och vägledning. Den regulatoriska sandlådan kan tillhandahållas av IMY. Särdeles god myndighetssamverkan krävs då mellan dessa aktörer.

TechSverige motsätter sig inte förslaget om stöd till livskraftiga AI-startupföretag – och har vissa förbehåll (50).

I första hand finns det behov av åtgärder som utvecklar det svenska näringslivsklimat, inklusive finansiering. Det gäller särskilt för företag i den hårt konkurrensutsatta techsektorn. I andra hand måste eventuella stöd och andra åtgärder vara omsorgsfullt utformade och riktas till de mest angelägna områdena. Formerna för detta behöver utredas närmare.

TechSverige tillstyrker förslaget om nationell samordnare för framtagande av stora språkmodeller – med vissa förbehåll (51).

Att använda djupare nyanser i det svenska språket är centralt för värdeskapande och nytta tjänster baserade på stora språkmodeller i Sverige men området är komplext. Därför är det bra att en nationell samordnare tillsätts. Det finns också ett behov av reformer för hantering av upphovsrätt. I betänkandet beskrivs en central roll för statliga aktörer. TechSverige anser att en stark svensk marknadsdriven utveckling på området är att föredra, då en näringslivsaktör som utvecklar en bra svensk språkmodell för sina tjänster får en konkurrensfördel. Statliga aktörers åtgärder bör inriktas på att utveckla möjligheterna för privata aktörer att bli ledande inom olika AI-områden – som t.ex. stora språkmodeller.

Offentlig sektor

Att AI har potential att skapa stora nyttor inom offentlig sektor är redan känt. Ett flertal rapporter både från myndigheter och näringsliv indikerar detta och refereras till i betänkandet. När särskilda satsningar drivet av teknisk utveckling sker inom offentlig sektor är det mycket viktigt att dessa sker i samverkan med näringslivet och att lösningar som erbjuds av marknaden i första hand bör användas i stället för att egenutvecklas inom offentligheten.

TechSverige tillstyrker förslagen om nationellt införande av AI inom hälso- och sjukvården – med vissa förbehåll (52).

TechSverige anser att AI har potential att radikalt förbättra hälso- och sjukvården genom att stärka diagnostik, individualisera behandling, effektivisera vårdflöden och frigöra tid för vårdpersonal. Goda exempel finns redan som skapar stora värden (vissa redovisade i betänkandet). Genom att utnyttja AI på ett ansvarsfullt och ändamålsenligt sätt kan vårdens kvalitet, tillgänglighet och jämlikhet förbättras – samtidigt som resurser används mer effektivt. Det är därför av högsta prioritet att accelerera användningen av AI inom hälso- och sjukvården och omsorgen genom tydlighet, ändamålsenliga och innovativa upphandlingar och en främjad marknadsdriven utveckling.

TechSverige tillstyrker förslaget (52) om att E-hälsomyndigheten får ett samordnande ansvar på området men med ett gemensamt kansli med Läkemedelsverket, Socialstyrelsen och IVO så att en samsyn landas i viktiga frågor och en framåtlutad ansats för en värdeskapande användning av AI för patient, brukare och profession antas. Kansliet bör även tillsätta ett AI-råd med representanter från näringslivet för en förstärkt samverkan.

TechSverige motsätter sig inte förslagen om AI-verkstad för offentlig sektor med AI-ansatsstyrka och anslutningsstöd och har viktiga förbehåll (53 och 56).

Arbetet måste inriktas så att privata leverantörer kommer i första ledet, liksom förändringar som gör det lättare att använda AI. Tydlig gränsdragning för att undvika ändamålsglidning, osund konkurrens m.m. Att Försäkringskassan och Skatteverket betecknas leverantörsmyndigheter är olyckligt då detta kan tolkas som att myndigheterna börjar agera marknadsaktörer i stället för beställare och kravställare.

TechSverige tillstyrker förslaget om en regulatorisk sandlåda tillhandahållen av IMY (54).

En regulatorisk sandlåda är en bra mekanism för att studera och ge vägledning om det regulatoriska manöverutrymmet kring AI. Betänkandet föreslår att denna sandlåda ska ge stöd åt offentlig sektor i frågorna vilket bra. IMY har sedan tidigare i uppdrag att tillhandahålla en miljö för innovationsaktörer. Denna bör även enklare tillgängliggöras för näringslivet då det är viktigt och speciellt då för marknadsaktörer som är leverantörer till offentlig sektor att använda samma miljöer med resultatet att leverantör och kund får en likriktad och homogen uppfattning om tolkningar och frihetsgrader kopplat till AI-leveranser.

TechSverige tillstyrker förslaget om Diggs vägledning kring användning av AI (55).

Vägledningar skapar tydlighet av samma anledning som ovan och precis på samma sätt är det värdefullt att dessa vägledningar tas fram i samverkan med näringslivet.

TechSverige tillstyrker förslaget om etiska riktlinjer inom myndigheternas ansvarsområden (57).

Vikten av medborgarnas tillit till myndighetsutövning är alltid viktigt. AI-användning ska präglas av transparens.

TechSverige tillstyrker förslaget om att anpassa regelverken till digital transformation med AI (58).

Det måste vara en prioriterad åtgärd att se över hur reglerna kan anpassas för AI-användning. Säkerställ att regelverk och riktlinjer är målstyrda, proportionerliga och förenliga med EU:s regelverk, utan att överskrida de krav som ställs av EU.

Internationella positioner**TechSverige tillstyrker förslagen om ett förbättrat svenskt arbete inom Europeiska unionen (59–62).**

TechSverige delar AI-kommissionens bild att mer kan göras för ett engagerat och proaktivt svenskt arbete inom EU-samarbetet (60). TechSverige tillstyrker satsningar på att öka den svenska representationen i EU:s institutioner, t.ex. i den nystartade AI-byrån (59) i Bryssel.

Det är också positivt med åtgärder för att öka det svenska utnyttjandet av gemensamma EU-satsningar inom forskning och innovation, vilket ofta kräver viss svensk medfinansiering. Det finns en bred uppslutning i näringslivet kring enhetlighet i genomförande av EU-regler, liksom behovet av minskad regelbörda för företag verksamma i EU (61).

Vad gäller öppna strukturer för samråd inför EU-förhandlingar är det önskvärt, men den prioriterade frågan är den svenska kapaciteten att få genomslag för ståndpunkterna i förhandlingarna som är en bredare fråga än vad som aktualiseras av AI. Det finns behov av att skapa större möjligheter för genomslag för svenska ståndpunkter i EU-förhandlingar.

TechSverige tillstyrker förslag om EU-projekt (63–66) och understryker behovet av att underlätta för företag att delta i olika slags forskning och projekt.

TechSverige delar synen att sådana projekt utgör utmärkta tillfällen för svenska aktörer att bygga kompetens och nätverk, och stärka Sveriges roll som framstående forskningsnation inom AI. Fler åtgärder bör övervägas för att underlätta för företag, särskilt små och medelstora företag, att delta.

TechSverige tillstyrker förslag om samordnat nordisk agerande i internationella förhandlingar (67) och förslaget om att tekniska attachéer bör stationeras i nyckelländer (68).

AI frågan har en viktig internationell dimension som det är angeläget att följa. Sverige behöver engagera internationella partner – i och utanför EU – för att delta i de internationella processerna. Det nordiska samarbetet kan vara ett bidrag till det arbetet.

AI-frågan bör följas noga av den svenska utrikesförvaltningen och på andra sätt. Ett sätt att göra det kan vara genom tekniska attachéer. Det bör också utvecklas nya former för det arbetet, liksom att öka samarbete med näringslivet på viktiga marknader eller i processer av intresse för Sverige. Det krävs mer resurser och arbetsgrupper som är fokuserade på en uppgift och består av fler kompetenser eller representanter för näringslivet jämfört med det hittillsvarande systemet med tekniska attachéer.

TechSverige tillstyrker förslaget om det transatlantiska samarbetet, samtidigt som det bör kompletteras med andra samarbeten (69).

TechSverige delar AI-kommissionens bedömning att för Sverige, som ett litet och starkt exportberoende land, är det transatlantiska samarbetet av särskild vikt för Sverige, som skulle gynnas av gemensamma transatlantiska regler. Den oförutsägbara omvärldsutvecklingen har också aktualiserat behovet av att söka samarbete med andra regioner på ett mer omfattande sätt – inte minst i Asien.

Ledarskap och styrning

TechSverige motsätter sig inte förslaget om en AI-strategi baserat på AI-kommissionens färdplan (70).

AI-kommissionens Färdplan för Sverige rymmer förvisso många frågor av strategisk vikt och har lämnat ett värdefullt bidrag till hur man kan se på AI-utvecklingen i Sverige. Emellertid är det rimligen inte en strategi i ordets rätta betydelse. Vidare är många förslag i betänkandet outvecklade och därmed blir det oklart hur, och i vilken utsträckning, de skulle bidra till målen i en kommande strategi.

Regeringen bör koncentrera sitt arbete inom AI-området på fortsatt beredning av många av förslagen genom t.ex. kommittédirektiv, myndighetsuppdrag eller satsningar inom statsbudgeten. Det är i sig ett arbete som brådskar. Många av dessa åtgärder rymmer frågor av strategisk karaktär – så det är fortfarande angeläget att starta dessa processer så snart som möjligt.

Att omarbeta betänkandet till en strategi kan vara önskvärt för att i olika undersökningar m.m. peka på att Sverige har antagit en strategi. Det bör i så fall vara ett enklare dokument som inte kräver stort arbete. Erfarenheter är nämligen att en strategi som antas av en regering sällan meningsfullt tas vidare av den nästföljande. Regeringens prioriterade arbete måste vara åtgärds- och reforminriktat. Vidare kan det också finnas behov av strategiska förhållningssätt till AI inom flera delområden.

Det kan finnas någon nytta med att regeringen formellt antar en strategi för AI. En sådan föreslås i betänkandet och i Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030 aviserar regeringen en AI-strategi. Den ska presenteras i början av år 2026, dvs. över ett år efter att AI-kommissionen redovisade sitt arbete. Under alla omständigheter måste regeringen arbeta med AI-förslag parallellt med att ytterligare en strategi tas fram. Att fortsätta fördröja arbetet på regeringsnivå är inte önskvärt.

TechSverige har välkomnat flera förslag från regeringen som redan har presenterats men noterar att vårpropositionen 2025 dock inte innehöll några större åtgärder inom AI-området (jfr förslag 71).

TechSverige tillstyrker förslaget om en Task Force vid Statsrådsberedningen (72).

Det finns anledning att allmänt öka tempot i regeringens arbete med AI och digitalisering. Historiskt har olika slags strategier och högställda mål sällan lämnat större avtryck i den faktiskt förda politiken. Riskerna är uppenbara att detta skulle kunna ske igen.

Datastrategin från 2022 verkar inte lämna några avtryck under den här mandatperioden som dessutom inleddes med att regering lämnade förslag som direkt motarbetade datacenter och beräkningskraft i Sverige. Cybersäkerhetsfrågorna är valhant hanterade och i strategin utpekade varken ansvariga myndigheter eller relevant lagstiftning med precision. Vid en samlad bedömning av det hittillsvarande arbetet med AI, digitalisering och cybersäkerhet finns det alltså anledning för TechSverige att tillstyrka initiativ som kan bidra till att vitalisera arbetet.

TechSverige tillstyrker förslagen tydligare redovisning och uppföljning (73), om att uppmuntra offentliga aktörer att använda AI (74) och om ökad AI-kompetens i offentlig sektor (75).

Viss försiktighet bör dock iakttas vad gäller åiterrapporteringskrav. För frekventa och omfattande rapporteringskrav kan vara kontraproduktiva. Fokus bör vara att stärka möjligheterna till att i praktiken använda AI, att införa redovisning kring AI på naturliga sätt i annan styrning och uppföljning av t.ex. den offentliga förvaltningen.

Då AI är en teknik med bred användning (general purpose technology) är det angeläget att den snabbt börjar tillämpas och spridas i näringslivet och i övriga samhället. Det kräver förmodligen mer eftertänksamhet än att besluta om mål för t.ex. hur stor andel av ett departements personal ska ha AI-kompetens (jfr s. 118) och AI-kommissionens Färdplan för Sverige vittnar också om en förståelse för behovet av att sprida tekniken brett.

* * *

Regeringen har en viktig roll att spela i hur AI-användningen i Sverige ska utvecklas. Näringslivet har lämnat flera viktiga bidrag från svenska och internationella företag, även omfattande investeringar. Det är av största vikt att både privata och offentliga aktörer ges rätt förutsättningar för att intensifiera användningen och spridning av AI.

AI-kommissionen har lämnat sitt bidrag. Nu behöver regeringen ta vid – och det med kraft.

För TechSverige

Christina Ramm-Ericson
näringspolitisk chef

Fredrik Sand
näringspolitisk expert

Bilaga: Förteckning över förslagen i AI-kommissionens betänkande Färdplan för Sverige (SOU 2025:12)

Nr	Område	Förslag
1	Energi	Dialog vid datacenteretableringar
2	Energi	Planera för dubblat elbehov år 2045
3	Energi	Bevaka elkonsumtionen
4	Energi	Bättre statistik om datacentren
5	Telekom	Utred förslag i Draghirapporten
6	Beräkningskraft	Beräkningskraft för träning
7	Beräkningskraft	Beräkningskraft för användning
8	Beräkningskraft	Medfinansiering av AI Factory
9	Beräkningskraft	Årlig uppföljning av beräkningskraft
10	Beräkningskraft	Beräkningsinfrastruktur som samhällskritisk infrastruktur
11	Data	Utred OSL för ökad datadelning inom och mellan myndigheter
12	Data	Sekretessbrytande bestämmelser till hälso- och sjukvårdsuppgifter
13	Data	Modernisera registerförfattningar. Ramlag för personuppgiftsbehandling
14	Data	Se över tillämpningen av GDPR
15	Data	Forskning om PET-tekniker
16	Data	Digitaliseringsvänlighet och datakonsekvenser i regleringsförslag
17	Data	God datahantering och dataplan för offentliga aktörer
18	Data	Sektorspecifika standarder för datahantering
19	Data	SCB sammanhållande för god datahantering inom offentlig sektor
20	Data	Data Steward-funktion i SCB
21	Data	Avgiftsmodell för tillgång till offentliga data
22	Data	Förtydliga krav för offentliga aktörers användning av molntjänster
23	Säkerhet	Hänsyn till digital suveränitet vid AI i samhällsviktiga verksamheter
24	Säkerhet	Forskning kring AI och cybersäkerhet vid Cybercampus Sverige
25	Säkerhet	Beredskap inom samhällsviktiga funktioner
26	Säkerhet	Etablera AI-säkerhetsinstitut
27	Spetsforskning	Inrätta excellenscenter inom AI
28	Spetsforskning	Inrätta 200 AI-postdoc tjänster
29	Spetsforskning	Skapa 50 gästprofessurer inom AI
30	Spetsforskning	Inrätta 500 kombinationstjänster
31	Spetsforskning	Forskarskolor för 600 doktorander
32	Internationella resurser	Tillgängliggörande av utländska AI-plattformar och AI-verktyg
33	Kompetens	Mer AI-kunskap i folkbildningen
34	Kompetens	Folkbiblioteken ska lära ut om AI
35	Kompetens	Utred gratis tillgång till vissa AI-tjänster
36	Kompetens	Utred tillgång till AI-tjänster för elever, studenter och lärare, elever, studenter och lärare
37	Kompetens	Läraryft för AI i högre utbildning
38	Kompetens	Trepartssamtal på arbetsmarknaden
39	Kompetens	Prognoser för arbetsmarknad och utbildningsbehov p.g.a. AI
40	Kompetens	Årlig översikt över forskningsläget om AI
41	Kompetens	Kompetensutveckling och kursutbud inom AI för livslångt lärande
42	Kompetens	Samordna livslångt lärande
43	Kompetens	Utred och resurssätt uppbyggnad och drift av AI-hubb
44	Kompetens	Lärosäten ska validera AI-kunskap
45	Kompetens	AI-kurser för alla arbetslösa
46	Innovation	Sektorsöverskridande projekt

Nr	Område	Förslag
47	Innovation	Datadelning för att främja innovation
48	Innovation	Regulatorisk sandlåda för företag
49	Innovation	Rådgivning och regulatorisk sandlåda enligt AI-förordningens krav
50	Innovation	Stöd till livskraftiga AI-startups
51	Innovation	Nationell samordnare för framtagande av stora språkmodeller
52	Offentlig sektor	Nationell implementering av AI inom hälso- och sjukvården
53	Offentlig sektor	AI-verkstad för offentlig sektor med AI-insatsstyrka och anslutningsstöd
54	Offentlig sektor	IMY:s regulatorisk sandlåda
55	Offentlig sektor	Diggs vägledning kring användningen av AI
56	Offentlig sektor	AI-verkstaden som en-väg-in
57	Offentlig sektor	Etiska riktlinjer inom myndigheternas ansvarsområden
58	Offentlig sektor	Anpassa regelverken till digital transformation med AI
59	Internationella positioner	Fler svenskar i AI-byrån
60	Internationella positioner	Mer proaktivt agerande i EU
61	Internationella positioner	Verka för mindre regleringsbörda i EU
62	Internationella positioner	Öppna strukturer för samråd inför EU-förhandlingar
63	Internationella positioner	Finansiering av fleråriga EU-projekt
64	Internationella positioner	Medfinansiering för DigitalEurope-projekt
65	Internationella positioner	Kompensation för låg OH i EU-projekt
66	Internationella positioner	Öka synligheten för EU-program
67	Internationella positioner	Mer samordnat nordiskt agerande
68	Internationella positioner	Tekniska AI-attachéer till nyckelländer
69	Internationella positioner	Ökat transatlantiskt samarbete
70	Ledarskap och styrning	Besluta om en AI-strategi 2025 med denna Färdplan som grund
71	Ledarskap och styrning	Finansiering i vårpropositionen 2025
72	Ledarskap och styrning	Task force vid Statsrådsberedningen
73	Ledarskap och styrning	Tydligare redovisning och uppföljning
74	Ledarskap och styrning	Uppmuntra offentliga aktörer att använda AI i sin verksamhet
75	Ledarskap och styrning	Ökad AI-kompetens i offentlig sektor